

CSORBA MA

180

46

46
1650
46 -
2

111.

5

(5)

KÖLTEMÉNYEK.

IRTA

HORVÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST,
NYOMATOTT SCHMIDL SÁNDORNÁL.
1888.

Emlékül

Hiába kerget nap napot,
Lelkemen nyomot egy se hágy,
Titeket ki nem olthatott:
Emlék, ábránd, szerelmi vágy!

LAMARTINE.
(SZÁSZ KÁROLY fordítása.)

Délibábos róna ...

5

1 DÉLIBÁBOS RÓNA ...

2 DÉLIBÁBOS róna,
Vágyaimnak képe!
Mikor látlak újra,
Hazám szép vidéke?

Hullámzó vetésid
Koszorúzott fővel,
Mintha integetnék,
S azt mondanák: jöjj el!

Oh! s hogy is ne mennék?
 Szállok... szállok messze;
 Képzeletem szárnya
 Az alföldön tesz le.

S leborúlok arczra,
 Csókolom a földet,
 Melyen a szabadság
 Szabad szárnyat ölthet.

Megeredt a könnyüm,
Sírok, mint a gyermek,
 Mint a kit a szülők,
 Jóságáért vernek.

Úgy fáj az én szívem,
 Hogy ezen a tájon
 Nincsen, a ki egy szebb
 Való után várjon.

Ne zavarj a csendet,
 Szívem dobogása,
 Szellők susogása,
 Csillag ragyogása;

Hallgass el, óh csermely,
Suttogó zajoddal,
S te borongó felhő
 Dörgő morajoddal;

Látom a pacsirtát,
 Dalra készül épen,
 Ott verdesi szárnyát
 A sík mezőségen.

Emelkedik immár,
 Csattogva szól hangja,
 Hadd szóljon, hadd zengjen
 A puszták harangja;

Imádkozom buzgón,
 Felhívó szavára:
 Szálljon le az áldás,
 A magyar hazára!

2 2
 MIKOR MÉG ÉN . . .

MIKOR még én gyermek voltam,
 Virgoncz, tüzes, barna gyer'ek,
 Ehyém volt a szabad világ,
 Hegyes vidék, liget, berek:
 Füzparipán, órahosszánt
 Versenyt futottam a széllel.
 Óh! Ez idő
 Mért repült el!?

Mikor még én alkonyatkor
 János bogárkákat szedtem,
 S azok bűvös világánál
 Vágyaimat melengtettem;
 S vélők álmodék mosolygva
 Egész édes . . . hosszú éjjel . . .
 Óh! Ez idő
 Mért repült el!?

Mikor még én a világban
 Csak egy nyájas kertet láttam,
 S mint a pille, egy virágról
 Más virágra vígan szálltam;
 S itt is — ott is, megkináltak
 A legtisztább arany mézzel . . .
 Óh! Ez idő
 Mért repült el!?

Mikor itt, hol mostan állok,
 Temetősdit játszadoztam,
 Ki is gondolt volna rája:
 Nékem is lesz még halottam,
 És a bánat átölelhet
 Legsötétebb fellegével . . .
 Óh! Ez idő
 Mért repült el!?

A tél
 Bejött a tél
 Földön a fagy.
 Elmerít már a fagy.
 Szívem nagy szerelmé,
 Szívem a his szerelmé,
 Mért bejött már a tél

Saratsza a nyarat.
 a tállel madarat.
 III
 3

8 SZERETTELEK...

SZERETTELEK végtelenül, igazán,
 Szívem egész melegével, szép leány;
 Kinevettél, csak úgy játszottál velem,
 Kell is neked ily ábrándos szerelem?
 Egészen más a te szived világa:
 »Kétszer nyilik az akácza virága« —

Hogy kértelek: el ne hagyj, maradj velem!
 Megtanítlak, mi az igaz szerelem;

Ha most nem is, talán később, úgy lehet:
 Begyógyítod égő, fájó sebemet.
 Kikaczagtál, elmentél a világba...
 »Szerettelek, de mihaszna, hiába!«

Eltávoztál, hová lettél? nem tudom!
 Hejh! azóta magam is csak bujdosom,
 S mint a napfényt a borús ég fellege,
 Lelkemet is ilyen gyász borítja be.
 És e gyászban temetem el sebemet:
 »Mebánod még, vissza sírsz még engemet!«

Visszatértél, mint viharból a hajó!
 Ugyan mondd meg: ez-é az a »sebb való?«
 Látod, látod beteljesült jóslatom...
 Mit kérdezed, könnyem miért hullatom:
 Téged szánlak, te miattad könyezek,
 »De szívemnek kétszer nyilni nem lehet!«...

A gőlyöt a fehéret.
 a tállel kedvet.

4 ÓH, NE FÉLJ...

4

Óh, ne félj, ne!... Szentelt gyászod
 Megzavarni nem fogom;
 Kiolvashatod szememből,
 Hogy szived velem rokon.

Mint az árny a napvilágot,
 Úgy félem az örömet;
 A betegnek nyugalom kell
 Gyógyítani a sebeket.

Óh! ne rejtse el azt a könyűt,
 Mely szemedből fölragyog,
 Harmat az szíved bujára —
 Mért, hogy én nem sirhatok!?

*A hisz az... és a sírmos.
 Tűzár is úgy... mint*

Ellelka
Mo

A szívig illatát
A madarak halát

5 A TE SZÍVED ...

5

A TE szíved mint a kicsiny madárfészek,
Tiszta, illetetlen;
Az érzelmek, vágyak ügyes építések
A vak szerelemben.

Még te nem is sejtéd, miért van e fészek,
Ki leszen lakója;
Imádkozzál buzgón, a mitől én félek,
Hogy az ég megóvja!

Stork

Ismeretlen úton, idegen vidékről
Jönnek a vendégek;
Nagyot dobban szíved s édes érzelemről
Álmodik a lélek.

És e pillanatot szent; egész mennyországot
Rejt szíved magában,
Félig öntudatlan ad a lélek hangot
Olvadozva, lágyan.

Sebesen ver szíved, s arcodba szökik fel
Égő, izzó véred;
S a mitől ijedve, borzadva menekszel,
Maradásra kéred?!

Kis szíved — a fészek — éneklő madárkát
Rejteget magában,
Mely egy egész élet édes boldogságát
Mondja el dalában.

Kábító e dal s te elfeleded hangján
 Hirnökét a vésznek;
 Azért imádkozzál: ne maradjon árván,
 Üresen a fészek!

6
 6 FEHÉR RÓZSA ...

6
 6 **F**EHÉR RÓZSA úszik az ár közepén,
 Fáj a szívem, olyan búsan int felém,
 Ki tépett le, kinék voltál útjába,
 Hogy jutottál ilyen nagy árvaságba?

Minek kérded, mit szánod a sorsomat,
 Engem már a vizek árja sodorhat:
 Menyasszonyi koszorúba kötöttek,
 Meghalt a lány, s engemet is temetnek.

7 MÍG IEFJŰ VOLTAM ...

Még ifjú voltam egykor, régen,
 Dús, barna fürtű, víg gyerek,
 Szülő-házunkból kitekintve:
 Fű, lomb, virág, mind arra inte,
 Boldog vagyok, mert szeretek! ...

Nem láttam messzebb a jelennél,
 Nem vágytam a holnap után;
 Koszorúba fontam vágyam,
 Szerelmet zengtem, érzőn, lágyan,
 Ábrándimnak éltem csupán!

Szerelmem tárgya — a kis angyal —
 A földön élt s közel lakott,
 Tekintetem csak őt kereste,
 Hajnalban, nappal, késő este,
 Mind addig, míg meghallgatott.

Nőm lett a lányka, és lakomban
 A boldogság ütött tanyát;
 Boldog valék, az is lehettem —
 És boldogságomban feledtem
 A haldokló ősz panaszát.

De most, hogy fürtöm egyre őszül,
 Az inga órát hallgatom:
 Ketyegve, lejtve, jobbra balra,
 A sírra int, a ravatalra,
 Hol édes lesz a nyugalom!

8 MINT EPEDTEM...

9

MINT epedtem egykor érted
 Délibábos róna tájék,
 Kebeledről most mégis, olykor
 Ha tehetném, messze szállnék...

Nincs itt völgy, hegy, zúgó ér, csak
 Végtelenbe nyúló róna,
 Még madár sincs, mely a szívhez
 Olvadozó hangon szólna.

Fáradt a szem, és a lélek
 Mint hajó a hullámokban:
 Vágyva, félve néz körül, a
 Pihenő hely merre, hol van?

Leng a szellő, bús panaszszal
 Öleli át fájó lelkem,
 Mintha sirva arra kérné,
 Hogy repüljön, véle menjen.

Jön a gólya kelepelve,
S az is csak azt mondja nékem:
 Nem találsz itt boldogságot,
 Idegen vagy e vidéken.

Mint epedtem egykor érted
 Délibábos róna tájék!
 Birlak most, és ha tehetném
 Kebeledről messze szállnék.

9 LESZEK-E MÉG BOLDOG ...

LESZEK-E még boldog én is egykor,
 Mint a madár kicsi fészke hűsén? ...
 Vagy még hálát fog rebegni ajkam,
 Napjaimnak örökös letüntén?

Fogom-e még érezni az üdvöt,
 Mit a lét a szerelemben nyújthat?
 Vagy talán, ha rózsáért epednék,
 Kezem csak a túske után nyúlhat? ...

S ha boldoggá tenne is az Isten!
 Meddig tart majd az én boldogságom?
 Érdemes-e elmulandót várva,
 Küzdelem közt élni e világon?

Erdély ^{székely} népe.
 Magyar hazám legszebb földje.

70 MIÉRT VAN AZ . . .
70

MIÉRT van az, nem is tudom már:
Mitől borzadtam azelőtt,
Most fájva gondolok reá, ha
El kell hagynom a temetőt.
Sötét eszmék sötét borúja
Árnyékolá be lelkemet:
Hol boldogságom eltemetve,
Szívem nyugodt csak ott lehet.

Letérdelek a sír elébe
Arczom kezemre fektetem!
Csukott az ajk . . . könnyem se omlik,
Meg-megszakad lehelletem;
Ki látna így csendes borúmban,
Szobornak vélne engemet:
Hol boldogságom eltemetve,
Szívem nyugodt csak ott lehet.

Majd fáradtan dülök a sírra,
Megtörve nézek . . . hallgatok,
A pásztortűz a messze sikon
Tündéri fénynyel fellobog;
S lelkembe száll a mult ködéből
Az édes-bús emlékezet:
Hol boldogságom eltemetve,
Szívem nyugodt csak ott lehet.

11
11 BETEG VAGYOK ...

BETEG vagyok, súlyos beteg;
Köröttem nincsen senki sem,
Ki vigaszt, enyhet nyújtana
Kívüled édes Istenem!

Ha sajnó a seb, lelkeim sebé,
Sebbel borítva állsz elém,
És nem csoda, ha látva így
Fájdalmim elfelejthetém.

Ha szomjazom, és nincs segély
Mely csillapítsa szomjamat:
Kereszten függve tünsz elém
Epébe mártva ajkadat.

Elringatod fájdalmaim
S én alszom, rólad álmodom:
A szeretetnek ihlete
Sugárzik isten-arczodon.

Se fénysugár oly biztató,
Miként a legtisztább korány;
Én értelek: az út feléd
Keresztül visz a Golgotán.

The Karácsony
Karácsony
 Cserke monst. Este
 enariska

Karácsony

Karácsony este
 KARÁCSON ESTE.

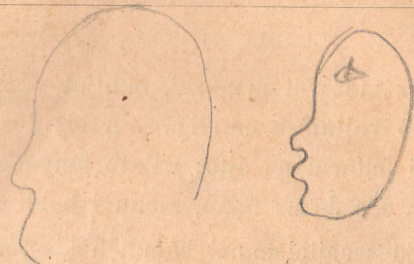
12

HÓFEHÉR rubában itt van a karácson,
 A gyermek szív tudja, öröm vár reá hon;
 És a szüle érzi, boldog lesz az este,
 Gyermekeinek arczán van jutalma festve,
 Ki szorult kebelrel és várakozással
 Ott kandikál most is a kulcslyukon által...
 Sühogást hall — csitt!.. az angyal szárnya
 libbent,
 Vajjon mért is volt az, most minálunk itt
 bent?!

Számot vet magával, multját végig futja:
 Jó voltam-e mindig?.. A kis Jézus tudja!
 S feltáru az ajtó: vakító fényárban
 A kis Jézus fáján, mennyi boldogság van!
 Édes sejtelemmel bámul a kis fára,
 A kis fácskán Jézus szép ajándokára,
 S hálatelten mondja a boldog szülének:
 Látod jó anyáescám! látod, mennyit érek!

Elalszik a gyermek, szívén az ajándék;
 Mintha csak álmának világába látnék:
 Ím! mosolygó arczán, a szelid örömmek
 Sugarai lágyan, esendesen pihennek,
 S mint a virág kelyhén fakadó fuvalom,
 Süttogó ajkáról «Jézus» nevét hallom;
 A kis Jézuskával társalog most épen...
 Ne zavarjuk álmát, hagyjuk őt az égben.

73 AZT MONDJÁTOK ...

73

Azt mondjátok, dalaimban
Minden vágy panaszt lehel,
Mit a képzelet borúja
Sötét árnyként atölel.

Azt mondjátok, vágyam álom,
Elérhetlen eszmekép,
Mit a szenvedély viharja
Menthetetlen szertetép.

Azt mondjátok : sebeimre
Ír helyett mérget szedek!
Ám legyen! csak szívem gyászát
Ne érintse kezetek!

74 ANYÁM SÍRJÁN.

74

Ott térdelék sírod tövénél,
 S elgondolom azt, hogy ha élnél,
 S én nyughatnék a sír alatt,
 Mi minden másként lenne akkor!
 Nem remíthetne el az aggkor,
 Nem gyötörne az öntudat.

Te meg tudnál nyugodni végre,
 Ha föltekintenél az égre,

Az a galamb,
 Biztos szárnyakkal kelve,
 Meggyőzőesedést esengne:
 «Feltámaszt még a szeretet!»

De én? oh! én, ha föl is nézek,
 A fellegek mind oly sötétek,
 Gyász van a földön s föld alatt;
 S a visszafojtott küzdelemben
 Nem érhet meg a köny szememben:
 A bánat szívemen marad.

Eresz

Maria

75 ERESZ ALATT

Eresz alatt egy kis galamb,
 Próbálgatja szárnyait;
 Tükör előtt áll a kis lány,
 S dédelgeti vágyait.

Gondos anya szeme örzi,
 A galambot oda fenn;
 Árva a lány, nincs mellette,
 A ki védje, senki sem,

Az a galamb nemsokára ?
 Biztos szárnyon útra száll,
 Es megküzdvén a viharral,
 Nyughelyére rá talál,

Az a kis lány? hej!.. az is már,
 Nem sokára kirepül,
 S ha az Isten könyörül rajta
 Nem lesz akkor egyedül,

76 CSÖNDES ÓRÁK.

Csalhosszat elcsevegünk,
 Egymás mellett kedvesem,
 S csak azt tudjuk, hogy a miről,
 Hallgatunk, az: szerelem.

Gyermekek voltál, én is az, hogy,
 Egygyé olvadt szivünk;
 Mennyi édes üdv a múltban,
 Melybe' még most is hiszünk.

Nyájas lak mögött a kertben,
 Csermelyek iramlanak,
 Ott futkosnak a hab-ágyon,
 Szép ezüst pitykés halak.

Malmot építék a parton,
 Vizben úszott a kerék,
 S hogy ha felzúgott morajjal,
 Isten!... mily boldog valék.

És midőn a természettel
 Játsztam és csevegtem így,
 Te voltál az, a kit kértem:
 Kísértetbe, hogy ne vigy.

Te kacagtál föl mögöttem,
 Most is látom képedet!
 Ébren, alva, ábrándok közt,
 Gúnyod, az fájt, égetett.

Nem lehetett béke köztünk,
 Egyetértés sohasem,
 És ez úton is csak eljött
 Az a csodás szerelem!

Végre aztán megsokalta,
 Közbe szólt a sors maga,
 És szavára kétfelé vált
 Életünk felvert nyoma.

Hányszor kelt a nap azóta
S húnyt le messze nyugaton,
 Mígnem a te érző szíved
 Melegén megnyughatom!

És azóta órahosszat
 Elbeszélgetünk megint,
 Itt egy rózsa, ott egy fűszál,
 Mind az édes multa int.

S ha kifogytunk a beszédből
 Újra kezdjük azután:
 Hisz a szív el tud merengni
 Százszor is, régi dalán.

De ez nekünk mégis oly szép,
 Olyan édes szép marad,
 Édes emléken a multnak
 Keblünk hullámszik, dagad.

Szem a szemre van tapadva,
 És a kéz kézben remeg,
 Néma csend lesz, hallgatásunk
 Semmi sem szakítja meg.

Elmerengünk órahosszat,
S a míg egyre hallgatunk,
 Szívünk csendesen dobogja:
 Milyen boldogok vagyunk!

72 HA ÉLETEMNEK ...

1. 7

HA életemnek nappalát
 Borongó alkony vonja be,
 S ott tartja Damokles vasát
 Fejem fölött a sors keze;
 S ha ekkor minden elhagyott:
 Ki nyújt, ki ad vigaszt nekem?
 S az irt, fölszaggatott sebem,
 Lelkem sebére, hol veszem! ?

Midön irigység, vagy harag
 Mint gyáva orv, rút lesbe áll,
 S esalatra, szívem senkiben
 Egy rokon szívet nem talál;
 Midön reményem kék egén
 Nem csillog többé napsugár:
 Ki az, kihez e vérző szív
 Enyhet keresve, kérni jár?

Ki az ... ki, hogyha csáb ölel ...
 Egy percz még! és én elbukom;
 De ép e perczben ott terem
 Mint védő, örző csillagom:
 Sugára az, mely mint delej
 Magához vonja lelkemet,
 S én érzem: hogy ott birom
 Csak nála, benne üdvömet!

S ha olykor keblem mélyiből
 A vígság gyöngye felbuzog;

Ha sűrű gyásznapok után
Szemem örömkönytől ragyog:
Ki az, ki habzó serlegem
Oly édessé varázsolá,
S virágimat, hogy éljenek,
Tündér övébe foglalá!?

Megmondjam-é, ki az, midőn
Köröttem vész vad árja zúg,
S hogy nyeljen el lány-édesen,
Az irigy mézes nyelve súg,
Mindig eröm tekintve, több — —
Százszorta többet ad nekem,
Mint mennyit veszteni engedett?
Te vagy jóságos Istenem!

78 NŐVÉREM EMLÉKE.

18

EMLÉKSZEL-E, gondolsz-e még rája:
Gyermekéltünk tiszta hajnalára?
A midőn a bánat, bú és gondnak,
Számunkra még arnyai sem voltak?

Emlékszel-e a virágos kertre,
Mely reánk az illatárt lehelte,
És közepén — mely kinyúlt magasra
Emlékszel-e a nyájas lugasra?

Az oltárra, a mely benne állott,
 Hol testvéred komoly papot játszott,
 Te voltál a minisztráló gyermek,
 S szent éneket a madarak zengtek.

Emlékszel-e a kertek aljára,
 Kertek alatt a kis folyócskára,
 Zöld erdőre, virágos mezőre...
 Ki gondolt vón' akkor a jövőre?

Napsugárból fényes hidat vertünk,
 A melyen át a mennyekbe mentünk,
 Szárnyas angyal várakozott ránk ott,
 Oly fényes volt, a míg velünk játszott.

Azután, hogy esteledni kezdett,
 Felébredtünk a kis patak mellett,
 Órahosszant csillagokat néztünk...
 Édes ábránd volt gyermeki éltünk.

Évre év múlt, megtörtek az évek,
 De én mégis a mennyekre nézek;
 Csillagomat keresem az égen:
 »Melyikben vagy, elhúnyt, jó testvérem« ...?

19 PRISKA.

19

I.

LESZÁLLT az éj, kihalt a zaj,
 S a hold szelid sugárral
 Fényt ömlesztve a bérczeken,
 Csillagsereg közt megjelen.

Lombkoszorús bércz oldalán
 Besüt egy zárda ablakán,
 S megáll a zárdaszüz felett,
 Ki térdelve kulesol kezét.

Kis czellájában egyedül
 Buzgó imába elmerül, —
 Nem egyedül! Ott van vele
 Kit hön imád: szent Istene!

Az omló fény, a holdsugár,
 Mely Priskát látogatni jár,
 Miként ha szólna csendesén:
 Halvány virág, nem jössz velem?

II.

És perczről-perczre fényesebb
 A zárda ablaka,
 Künn rémes zaj keletkezik,
 A vész intő szava!

Föláll a szüz, körültekint,
 A holdsugár oly híva int:
 Hagyd el lakod, óh jöjj velem,
 Halvány virág! én kedvesem!

Mi az? ki olyan vakmerő,
 Hogy ilyen késő éjszakán
 Ily zajt csinál, s zörgetni jő
 A zárdaszűznek ablakán?

Kitört a tűz, mentsd meg magad,
 A zárda ég! ily hang riad;
S a holdsugár mond: szép arám
 Óh jer velem, hallgass reám...

III.

Szent Istenem!
 Kiált a szüz:
 A zárda ég,
 Kitört a tűz!

A zárda népe elfutott
S felejtve engem itt hagyott,
 Vasrácszat az ablakon:
 Nagy Istenem! óh! irgalom!

Utólszor hát óh! Szüz Anyám!
 Fogadd e földön hő imám.
S míg föltekint az ég felé
 Letérdel a szent kép elé.

A kép mozog,
 A kép ledül,
S előtte:
 Biztos út terül!

IV.

Szent borzadálylyal néz s tekint
 A mentő útra le,
 A mit már többé nem remélt,
 Megmentve élete.

S a míg a lépcsőkön halad,
 A mult előtte áll:
 Midőn a szüzek serege
 E mentő útra szállt.

Ha vész környezte őket itt
 S szívöknek szent hitét,
 Imájokat meghallgatá,
 S mozdult az ősi kép.

*

Szemében köny,
 Ajkán ima:
 Dícsértessék
 A Szüz Anya!

20

20 JÉZUS A GOLGOTÁN.

20

BORONGÓ éj a föld körül,
 Mély gyászba öltözött az ég,
 A felhők könyje hull, omol,
 Siralmasan süvölt a lég:
 Mert az erény tiport jogán
 Feszítve Jézus Golgotán.

A szirt ropogva szétreped,
 Fájdalmát messze dörgve el:

S a tenger — mélye jajait
 Bőszülten zúgva — rá felel:
 Mert az erény tiport jogán
 Feszítve Jézus Golgotán.

S midőn az ég, föld gyászdala
 Hullámival ölel körül;
 Mint gyász-sirály a tengeren
 Lelkem e dalban elmerül:
 Mert az erény tiport jogán
 Feszítve Jézus Golgotán.

Majd csendesül a fájdalom,
 Jövnöknek húrját rezgetem ...
 És im e húr rezgésinél
 Lelkem vidulni érzem:
 Mert a borongó éj után
 Hajnal dereng fel Golgotán!

27 SALVE REGINA.

21

ANYÁM! egyetlen jó anyám!
 Ne hagyd el árván hű fiad,
 Óh! halld meg az ő énekét,
 Mely szíve mélyiből fakad;
 Te oktátád e dalra őt,
 S e dal anyám — szíved dala:
 «Mennynek ékes királynéja,
 Üdvözlégy drága Mária!»

Lelked s a por végharcza közt
 Mig elrebegtem éneked,
 Ott véltem látni arczodon
 A vissza térő életet:
 Reád borulva, szomorún
 Hangzott tovább a Szüz dala:
 «Élet, édesség, reménység,
 Üdvözlégy drága Mária!»

De óh! ki hitte volna azt,
 Hogy csalfa kép ez életjel:
 Hogy lelked búcsúcsókja az,
 Mit elszálltában rád lehel:
 Árván maradva, szólt imám,
 A fájdalom, a bú dala:
 «Évának árva fiai,
 Hozzad kiáltunk Mária!»

S mióta téged jó anyám,
 E néma sír, e hant fedez:

Mióta itt az emberajk,
 Engem csak árvának nevez:
 Azóta bús az élet itt,
 S így zeng immár szívem dala:
 «E siralom völgyéből fel,
 Te hozzád vágyunk Mária!»

Anyám! ha majd e lélek is
 Az úrhoz félve messze száll
 Ölelni, várd az uj lakost,
 A czél az üdv határinál;
 Hadd zengjen újra ott a dal
 S így szóljon majd a hő ima:
 «Holtunk után szent fiadat,
 Ne zárd el tőlünk Mária!»

S ha majd kegyelmet nyerve én,
 Jézust... az Istent láthatom,
 S magam, veled, örökre így
 Üdvözültnék is vallhatom;

Áldólag szóljon majd a dal,
 És zengjen ott a hö ima:
 »Óh! irgalmazz... óh! édes... szent...
 Oh!... boldog asszony Mária!»

22 BESÖTÉTÜLT MÁR A PUSZTA...

22

BESÖTÉTÜLT már a puszta, sír a vihar benne,
 Mintha az én árva lelkem sóhajtása lenne;
 Nedves szemem vissza sírja, a mit egykor látott:
 Azt a szelíd üdvösséget, csendes mennyországot.
 Ablakomon át egy dallam száll be, mint lehellet:
 «Áldogállok a tó partján, szomorúfüz mellett.»

Ez volt az ő kedves dala, szomorú, de édes...
 Ki az, a ki úgy, mint ő ezt eldalolni képes?
 Kicsal a dal, üz valami, céltalan bolyongok,
 Álmodozva hajlanak rám a zizegő lombok
 Ott térdelek már a síron és elfog az ihlet:
 «Bánatomban engemet is ily szomszédság
 illet.»

Megpihenek a sírdombon s elmerengék rajta,
 Lelkemet a mult emléke csendesén ringatja;
 Látom ötet, úgy, mint egykor, magam előtt
 látom,
 De nem tudom: való-e ez, vagy csak tünő
 álom!
 Föleszmélek, ábrándjaim szerte szét foszlá-
 nak;
 «Nézem lecsüngő ágait szomorú fűzfának.»

Megáll szívem halk verése . . . már csak alig
 dobban,
 Csak a vihar sírja gyászát, mind szívszag-
 gatóbban;
 Én a vihar gyászdalából csakis annyit értek:
 Hogy ily árván, elhagyatva tovább minek
 élek?
 Sír a vihar, s a felhőkkel villámok esatáz-
 nak:
 «Mintha az én fáradt lelkem szárnyai vol-
 nának.»

23

23 ELJEGYZÉSKOR.

(L) (L) (L) (L) (L) (L) G úrhölgynek.

KÉT rokonszív dobbanása
 Hozta őket össze,
 A szerelem rózsalánczát
 Ma tették kezökre.

Két rokonszív dobbanása
 Olyan összehangzó,
 Mint a hajnal hasadását
 Hirdető harangszó.

Fényes napnak, szép jövőnek
 Sejtelmét regéli,
 Melyben mind életre kelnek
 A szív hitregéi.

A mi bennök szép, igaz van:
 Boldogsággal telve
 Adja meg az Isten nékik,
 Bút és bajt elejtve.

(Large blue ink scribble)

24 DALOS MADÁR...

24

DALOS madár a szerelem,
 Mely árnyas fák keblén pihen;
 Hol tavasz van, csak ottan él,
 Az őszszel szebb hazát cserél.

Hervadt vidék az én szivem,
 Melyen madár meg nem pihen;
 Nem is várom, hogy leszálljon,
 Mit keresne puszta tájon.

25 NE BÁNTSATOK...

25

NE bántsatok; a fülánk éget.
 S mélyebbre vájja sebemet,
 Ha olyan bánt, ki meg sem érti
 Mi bántja érző lelkemet.

Ne bántsatok; az őszi szellő
 Lebbent el fájó lelkemen
 És zsongva sirta el dalában
 Mi volt nekem a szerelem!

Ne bántsatok, mert hogy ha szívem
 Ismét a régi lángra gyúl:
 Kitör belőle minden érzés,
 S a föld kigyúlhat lángitúl.

26-A SICILIAI VECSERNYE.

26

I.

PALERMÓNAK berkei közt
 És Siciliában,
 Husvét másod-ünnepnapján
 Fényes ünnepély van.

Régi szokás, ős hagyomány
 Csalta ki a népet;
 S a gallokat? — szenvedélyök:
 »Kitenni a lépet.«

S fogni rajta — ez gall szokás —
 Siclusi galambot:
 Azután meg, — hát azután?
 Mindig jobb az orzott!

Mulat a nép több csoportban
 Multján elmerengve,
 Bújdosik a habzó serleg,
 A mint illik, rendre.

Olykor, olykor összesügnak,
 Messze vannak, távol,
 Nem érteni, csak a szellő
 Susogja, hogy: Károly!

Mulat a gall, szól a zene,
 Serleg, kupa esendül,
 S párosával — heje! huja!
 Ki-ki tánczra lendül.

De mi az . . . mi? — nézd a Siclust,
 Mind eloszlik, széjjel,
 Végső szavok: »négy órától,
 Mig csak tart az éjjel!«

A gallusok összenéznek:
 Mit forral a nép . . . mit?!
 Ejh! . . . mulassunk, — szólnak többen —
 Mit forralna? — Semmit!

És mulatnak; csak néhány agg
 Ejt illetén hangot:
 »Vakmerőség! ily kihívón
 Fogdosni galambot.«

II.

Palermónak tornyán
 Négyet kong az óra;
 »Ugyan Gallus! — szól a Siclus —
 Állj meg csak egy szóra!«

«Nem tehetem! . . . nem . . . nem . . .
 Sietős a dolgom:
 Vecsernye lesz! . . . oda megyek,
 Oda, hogy ha mondom.»

A dóm ös harangja
 Most kondúlt meg épen;
 Jajgat az ércz, mint a sirály
 A tengeri vészben.

»Mentsd meg élted Károly,
 Fussatok ti gallok!
 Fejetek fölött a brávók
 Sújtó kardja villog.»

Elborúl az ég is,
 Minden olyan néma;
 Csak a Siclus dörg a gallra:
 »Gyilkom szúr le még ma!«

»Vesszen el a kényúr!
 Vesszen a ki zsarnok;
 Vesszenek a nő-csábítók:
 Vesszenek a gallok!«

S villog már a népnek
 Töre, bárdja, kardja;
 Itt van a percz! a rabszolga
 Bosszútorát tartja.

Zúg a dóm harangja,
 Fájdalmát lesírja;
 Temetés lesz: ott táruúl fel
 Ezereknek sírja!

Temető az ország,
 És Palermó benne?
 Akár csak a véres kezek
 Emlékköve lenne.

Évszázadok múltán:
 A míg élt e nemzet,
 Ne kérdjétek senkitől se,
 Hogy miért is szenvedt!

Magyarország sáhelgy népe,
 Magyar hazám legszebb földje,
 Dicső érdégy sáhelgy népe,
 Sohaig rah nem marad,
 Nem marad rah lanc alatt.
 Nem tüni ő a rahlangot
 Elbengeti a vad mért
 Es ha fűk a has májok
 mérg ossz fob egyet alan

27 BÚMBAN.

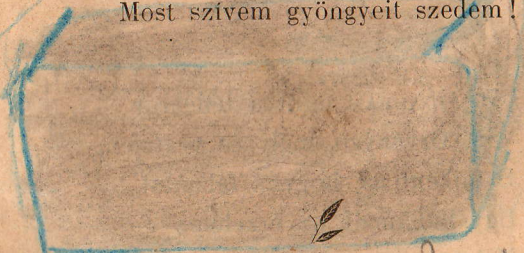
27

FAJDALMAM mint a tengerár
 Örvényző, mély és végtelen, 1
 S miként az, hogyha felzudúl,
 Úgy hullámzik az érzelem:
 Miért nem vagy te most velem?

Sötét az éj ha elborúlt,
 De még sötétebb bánatom,
 S boldog vagyok, villáminál

Borúmnak, hogy ha láthatom
Képed, a melyről álmodom.

És fáj ha látlak, fáj ha nem,
Így is úgy is bú van velem;
De mert a gyöngy a tengerek
Hulláminak mélyén terem:
Most szívem gyöngyeit szedem!

 Egyet akart szabadulni
 Szorakozni a rablányokat
 Mint ha tünne nemzete
 Elvenni a hazát
 Tölle

28 VIRÁGOT ADTÁL ...

28

VIRÁGOT adtál ... szívből adtad
Te, nékem édes angyalom;
Ki hitte volna, e virággal
Hogy enyim lesz a fájdalom.

Oly szép e kék virág, miként a
Felébredő tavasz maga;
Miként — mely homlokod köríti —
Az ártatlanság hajnala.

hajnal

El . . . elmerengve, órahosszant
 E kis virágot nézdelem;
 S ki hinné? angyal arczod látom
 A legparányibb levelen.

S talán egy elfelejtett harmat,
 Vagy könnyem az, mely rajta van?
 Hogy föl nem száradott még eddig
 Lelkemnek izzó lángiban.

Remegve csókolom virágom . . .
 Remegve, mert reménytelen;
 Ha nem leszek, majd ott találok
 Hervadtan . . . hervadt szívemen.

29 A VÁRÓ LEÁNY.

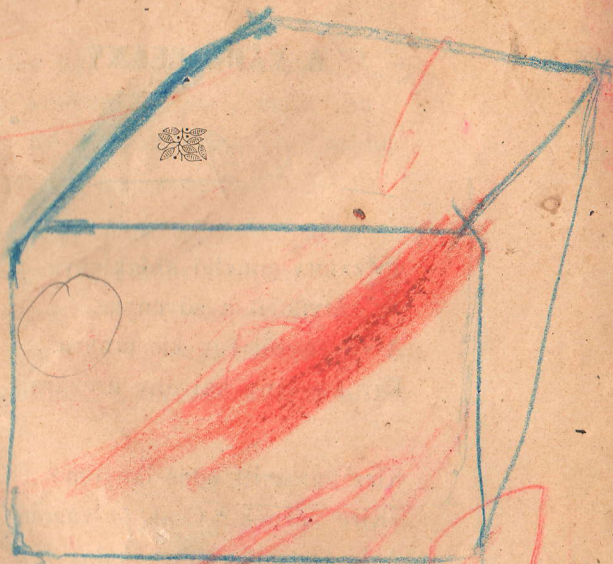
29

SZALMA gunyhó ablakfénye
 Átvilágít a sövényre,
 A sövényről egy kis lányra,
 Egy kis lány halvány arczára.

Kire vársz itt édes lányom?
 »Kire várnék? Csak őt várom,
 A ki legkedvesebb nékem
 Ezen a föld kerek ségen.«

Vár a leány, nappal, éjjel,
 Hittel, vágygyal, reménységgel,
 »Lesz vele találkozásom?
 Talán, ott, — a más világon.«

3. ROMÁNCZ-FÉLE.

30

ONDOLÁBA szállott a lányka
 Örömpesve, boldogan ;
 Temetve fekszik most örökre
 A tenger vad hullámiban.

Azaz, hogy hát csak esküvé ug
 Ha kedves ifja halni fog,
 A tengerekre száll utána,
 Temessék el őt a habok.

S megtartá hiven esküvését:
 A mint ifjának vége lett,
 Hogy fájdalmát temetni menjen,
 Egy gondolást kerestetett.

És tengerekre szállt a lányka,
 Szívében bú, megtört remény, —
 Temetve fekszik most, örökre!..
 A gondolás hő kebelén.

37 GYÓNNI VOLTÁL?

37

GYÓNNI voltál? — Hát bűnösök
 Lehetnek-e az angyalok;
 Vagy a mosolygó kék egen
 A nap sötét már s nem ragyog?

Gyónni voltál szép leányka,
 Mi véték nyomhatá szived?
 Ki, mint egy angyal, üdvödet
 Csalhatlan föntségben hiszed.

Gyónni voltál — s ugyan miért?
 Ne szólj! ne, én már értelek;
 Megtudtad úgy-é azt: hogy én
 Miattad mennyit szenvedek?

Gyónni voltál!... s a szent atya
 Talán bizon feloldozott?
 Az nem lehet, gyógyúlt szívem
 Adhat csupán bocsánatot.

32 EMLÉKEZET.

3-

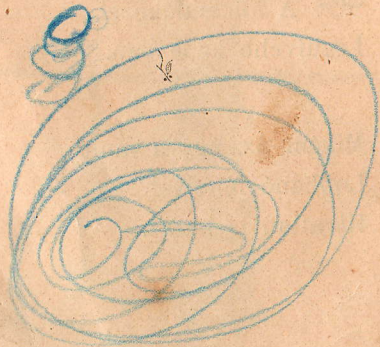
Az ég villámiban
 A hű emlékezet
 Leghívebb képe van.

Miként az, úgy a mult
 Lobbanó fényivel
 Hivatlan is lesújt.

S míg lángja ellobog,
Szívünk borús egén
Tündéri fény ragyog.

De múltó fényivel
Mint a villám ez is
Csak rombolást mivel:

Mint az a mennyeket,
Szívem úgy dülja fel
A hü emlékezet.

33 A TÁVOLBÓL.

33

MIKÉNT a nap bíbor sugára
Az égbe nyúló szirteken,
Úgy lelkem első gondolatja
Mindig ti rajtatok pihen.

Tőlem ti messze, messze vagytok,
Mit elzárt, tiltott a jelen:
Képzetemben az együttlétnek
Üdvét most mind átérezem.

Miként a csendes tónak tükre
 A csillagos, derült eget:
 Úgy tükrözi szeretteimnek
 Képét a hű emlékezet.

Látom sövényét a kis háznak,
 Hol bölcsöm ringott egykoron;
 Egy lépés csak! Ki állna ellen?
 Ott járok már az udvaron.

Beljebb megyek, azaz hogy mennék,
 De ím a régi házi eb,
 Fölismeri a játszótársat,
 És fark-esóválva hízeleg.

Majd vissza ront, és nyöszörögve
 Miként ha mond'ná: jöjjetek!
 Ím itt van ő, siessetek hát,
 Óhajtvá várt vendégeitek!

Egy perczre rá kinyílt az ajtó,
 A hű testvér keblemre fut,
 Lassan utána jő atyám is,
 Az aggnak már hosszabb az út!

«Isten hozott körünkbe Kálmán!»
 Örömpesve szólnak így:
 S miként a repkény a sudarra,
 Reám fonódnak karjaik.

«Úgy-é, hogy itt maradsz közöttünk?
 Nem! többé el nem távozol.»
 S a mint kicsalják az «igen» szót,
 Azt le nem írja semmi toll.

És van most kérdés! minden kérdést,
 Egy hosszú, forró csók követ;
 De jő a vágy: meglátni újra
 Anyám hamván a sírkövet.

És elmegyünk a temetőbe,
Lezárt ajakkal, szótlanul;
Az érzés bennünk egygyé olvad,
Midőn a hantra ráborúl.

Miként a nap bibór sugára
A felmagasló szírteken:
Úgy lelkem végső gondolatja,
Szintén csak rajtatok pihen.

34 ÁTCSAPOTT AZ...

ÁTCSAPOTT az őszi fúvalma rajtam,
Tört virággént, némán hervadok:
Óh! miért, hogy, mint a fecske ősszel
Szébb tavaszra át nem szállhatok?

Szébb tavaszra, szébb hazába innen,
Túl a csillag milliárdokon,
Hol az örök szeretet lehében
Minden lény egy feltalált rokon.

Hol az önzés ismeretlen érzet,
 Hol az angyal, angyalokkal él,
 Hol a béke, üdv öröklő percze
 Változásról sohasem beszél.

Átcsapott az ősz fuvalma rajtam,
 Tört virágként némán hervadok,
 Óh! miért, hogy, mint a fecske ősszel
 Szébb tavaszra át nem szállhatok?

K

35 KARAFFA.

SÖTÉT, csendes éjszakákon,
 A midőn az édes álom
 Ül a fáradt szempillákon :
 Mélyen, tompán, zúgva hosszan,
 A mint tizenkettőt koppan,
 Még az éji ör is félve
 Lép ki a nagy sötétségbe ;
 Borzadás közt siet végig,

Egész a vár-kerítésig,
S ott a kísértetes éjben
Meghúzódik a sötétben.

Alig áll meg, alig ül le,
Már is tovább menekülne,
A mit hall, lát, az nem álom;
Végig fut a miatyánkon
Zavart, akadozó nyelve,
S a mint oda ér e helyre:
«Ne vígy minket kísértetbe»,
Kétszer, négyszer is elmondja,
És csak egyre azt dadogja:
«Ne vígy minket kísértetbe!»

Most egy csattanás alatta,
Mintha a föld meghasadna,
És a szél is szárnyra kelve
Fájdalmasan felsüvölte;
Hosszú hólepelt sodorva

Csap le az ingó toronyra.
Azzal elrepül az éjbe,
A sötétlő messzeségbe,
Mig egy palotához ér el
Gyászoló kíséretével;
Itt az ablakot bezúzza,
S a folyosón végig fújja
Tompa, fájó, siri hangon:
«Ha te alszol én nem alszom;
És nem alszanak a társak,
A kik te utánad várnak.
Ébredj! Kelj fel, hiszen hallod,
Nincsen pihenésed, álmod,
A mig le nem számolsz velünk:
Mért vetted el a mi éltünk?!»
S mig a zugokat bejárja
Hangjának panaszos árja,
Addig egy rejtett szobában,
Karaffa csak egy magában

Vendégit remegve várja.
 Komor, hivatlan vendégek
 A kik nem sokáig késnek,
 S Karaffa előtt megállnak
 A kísértő szellemárnyak.

*

Legelőször Rákóczy volt kapitánya,
 Palády, a bejáratokat megszállja;
 Bajtársai vele vannak
 S parancsára szót fogadnak.

Utánok jön Eperjesnek böles tanácsa,
 Feketével bevont székek várnak rája,
 Az asztal is oly fekete,
 Gyászfátyollal van befedve.

Az asztal közepén két szál viasz gyertya,
 Elérkezett immár az ítélet napja.

A keresztet közbe tették;
 Én teremtöm! mi lesz itt még?

A vendégek szaporodnak, gyülekeznek,
 Minden zuga telve van a nagy teremnek:
 Springer Lilla, Ketzler Endre,
 Rauschman lánya jönnek rendre;
 Utóljára jön a város főbirája,
 Hogy a panaszt egytől-egyig elbirálja;
 Helyet foglal a főhelyen,
 Szeme, hangja könnyörtelen:

«Városunknak gaz bakója állj elé hát!
 Hallgasd végig e gyászszereg vádpanaszát!
 Az enyimet el se mondom,
 Végül lesz majd arra gondom.

És te hol vagy úndok szörnye a hazának
 Tábor Erzse? a vendégek ide várnak;

Gyilkos társad méltó párja,
Állj elé, bírád szavára!»

*

«Vérszopó Karaffa!
Verjen isten átka,
S Ujhelyi Erzsébet!
Az ég sújtson téged!
Ég be ne fogadjon,
Sír nyugtot ne adjon,
S kedvesed Karaffa,
Bűnhődésed oszsa!»

*

Szavát bíró alig végzi,
A kíséret újra kezdi:
»Ég be ne fogadjon,
Sír nyugtot ne adjon« . . .

S a mint elmondta az átkot:
«Ne lásd meg a túlvilágot!»
Fenyegetve, vad haraggal,
A viharral tova nyargal.

*

Sötét, csendes éjszakákon,
A midőn az édes álom
Ül a fáradt szempillákon,
A mint tizenkettőt koppan,
Mélyen, tompán, zúgva hosszan,
Csillagtalan sötét éjben
Kik bolyganak fönny a légben?
Karaffa és Tábor Erzse
Elkárhözott lelke, teste!

HAJNALI ÁLOM.

(Mária-ünnepén.)

ESILLAGSUGÁRBÓL vert hídon
 Vittél magadhoz engemet,
 A honnan alig láthatám
 A földet és a felleget.

A mint a hídon átmenénk
 Egy tündérvölgy tárult elém,
 Üdvözlön intett fű, virág,
 S illatját küldé énfelém.

Középen csilló fény között
 Rózsákból font kápolna állt
 Révedező tekintetem
 Pihenést végre itt talált.

Tornyából kis harangvirág
 Csilingelése szállt alá,
 Oly édesen miként ha csak
 Egy Szárnyas-angyal mondaná:

«Óh jöjjetek! a Szűzvirág,
 Királynétok nagy napja ez;
 Te Rózsa, Liljóm, Kis-fenyér,
 Fű, Lomb, Virág, mind! ébreddezz!»

S e hangra minden Fű, Virág
 A kápolnába mendegélt,
 S én mozdulatlan álltam ott
 Egy Nefelejts-bokor helyén.

De jött a fűrgé Szarkaláb,
S a rózsakápolnába vont,
«Maradj te itt!» szólott nekem,
És erre fűrgén elosont.

Középen Liliom-lugas,
Ez volt az oltár, mely felett
A Szűz-anyának képe állt,
Minőt csak Isten ihletett.

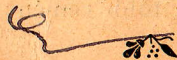
Fölötte hét szál Fáj-virág
Világított szép csendesen,
A míg az oltár homlokán
Lángolt az, Égő-szerelem.

Alant szép Bársony-perje nőtt,
Ez volt az oltár szőnyege,
A melyen Kulcs- és Gyöngyvirág,
Jácint és Szegfű térdele.

Hét Napraforgó oszlopán,
A zöld Folyondár kúsza fel,
S e bájos erkély közepén
Díszlett az Orgona-kehely.

A kar megzendült édesen:
»Üdvözlünk téged Mária!
Lelkem fölszállt, majd elmerült
Az ének lágy hullámiba.

»Üdvözlek én is Szűz-anya!«
Visszhangozám az éneket;
Majd, ébredvezve, rebegém
A »Hajnali üdvözlés«-et!

37 A VÉRTANÚ.

37

Ég a máglya, lángszálya
 Átlövell füstfellegén;
 Hogyha még volt, nem lehet már,
 Nincs e földön több remény!

Bajnoka az élő-hitnek
 Mi mosoly van ajkadon?
 Mint a nap derengő fénye
 A hasadó hajnalon.

Mi aggasztja szívedet még?
 Hallom dobbanásait;
 Könytől ázik tisztos arcod,
 Nem vigasztal már a hit?

Ott, a máglya lángsúgára
 Híd, a melyen égbe szállsz;
 S itt, mi vár a tévedőkre?
 Vigaszt erre nem találsz.

76

BETEG LEÁNYOMNAK.

38

A ki érted küzdött, a ki annyi fáradt,
 Te is elhagyod már, elhagyott apádat?
 Fényes napvilágom! Te is elhagysz engem,
 Nem hallgatsz reám, nem, bármikép esengem?
 Hervadásod mondja: egyetlen leányom,
 Válásunk perczéből a végsőt számlálom!
 Kik szorongó szívvel veszszük körül ágyad:
 Nem ismered többé atyádat, anyádat;

76 6
10

Nem ismersz meg többé, a kik arra kérünk:
 Ne hagj vissza minket, egyetlen reményünk!
 Am hiába kérünk, am hiába várunk
 Közel van halálod, el kell végre válnunk!

És ha te is itt hagysz, és ha te is elmégysz.
 Mely még fenyegetne, nem marad fel több vész;
 A mely engem eddig üldözött és bántott,
 Itt hagyom hát én is ezt a rút világot,
 S addig nem pihenek, nem lesz megnyugvásom
 Míg föl nem találak, eltűnt boldogságom!

78

16 12 18 17 20

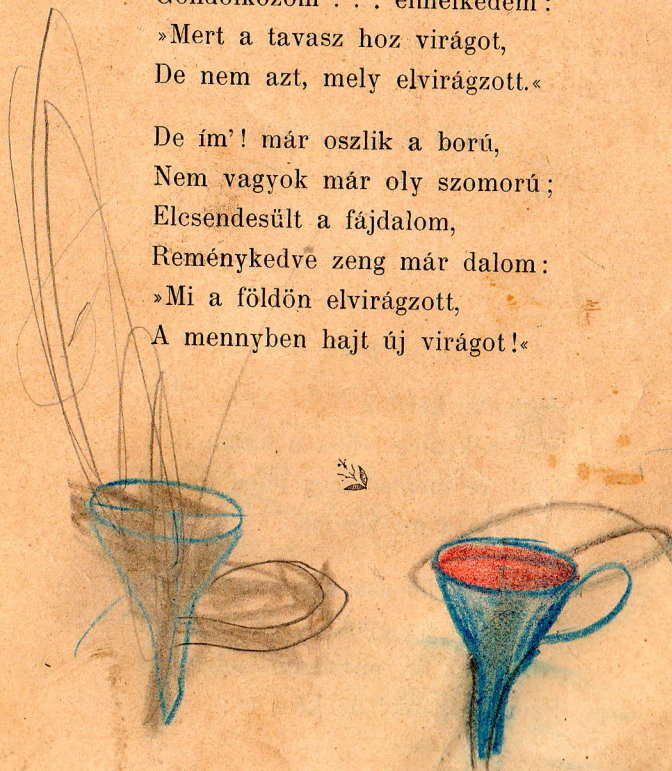
39. TEMETŐBEN.

TE a sírban, én a síron,
 Lelkem fájdalmát lesírom;
 Nálad nélkül mi az élet?
 Milyen lenne az Tevéled!
 »Mert a tavasz hoz virágot,
 De nem azt, mely elvirágzott.«

Beföd az ég borulása,
 Bánatom, hogy ki se lássa;

Sötét felhő lett a lelkem, —
 Gondolkozom . . . elmélkedem :
 »Mert a tavasz hoz virágot,
 De nem azt, mely elvirágzott.«

De im'! már oszlik a ború,
 Nem vagyok már oly szomorú;
 Elesendesült a fájdalom,
 Reménykedve zeng már dalom :
 »Mi a földön elvirágzott,
 A mennyben hajt új virágot!«

40 »URAM, HOVÁ?«

(Legenda.)

KÉRVE kérünk
 Kik megértünk a halálnak,
 Csak te mentsd meg élted Péter!
 Folyhat a mi vérünk . . .

Mint a holló szárnya,
 Oly sötét az éjjel,
 Alszik az ör, minden csendes,
 Szent Atyánk! ne késs el:

Mert ha porba hull e szent fő,
 Óh! tekintsd e gyöngé népet,
 Félve hiszi: hogy a szikla
 Összeomlik majd tevéled!

*

Csörg a rabbilincs e szóra,
 Ott! a porba hullt le végre;
 Mentve már a hívők atyja
 S áldva néz a nép az égre.

*

És sötétebb lesz az éjjel,
 Nines egy csillaga az égnek;
 Néró kertjében a rémes
 Szövetnekek egyre égne.
 Borzad Péter, s félve néz a
 Piros lángon végig:
 »Híveimnek égő vére!
 Az örök hitnek világa
 Fényeskedjék nekik!«

*

Imádkozva mind tovább fut
S a határnál,
Istenének Egyszülöttjét
Látja szembe
Jöni véle.

»Uram! hová, merre tartasz?«

»A pogányok dühe vár rám,
Megyek az elhagyott nyáját
Megmenteni vérem árán.«

*

Szólt, s bár eltűnt szent alakja,
Egyre intő szavát hallja.

»Szikla voltam, gyöngé lettem,
Ámde szavad megértettem!«
Péter így — és visszatére . . .
Áldás szálljon szent nevére!

47 FELÉD, FELÉD . . .

FELÉD, feléd,
A csillagos, kék égbe fel
Siet tekintetem,
Mindszüntelen,
Óh jó anyám!
Ott vagy te, ott . . .
Avagy, mi más lehet
A fényes hó-uszály,

Tejút talán? . . .

S nem a te otthonod?:

Midőn hangoztatom neved,

Ott vélem látni szellemed,

Mint akkoron:

Midőn gyermek valék

S elringató öledben

Pihenhettek.

Az első szót

Kis gyermekednek ajkiról,

Akkor hallád

Fölzengeni,

E méznél édesebb nevet:

»Anyám!«

S feledve azt,

Hogy álmodom,

Hévvél csókoltad

Homlokom.

Csókod fölébreszté fiad,

Szemedbe' könyforrás fakadt,

S örömkönyöd,

Szívednek drága gyöngyszeme,

Hullott reám.

És föltekintve láttam ott,

Mint mostan látom az eget:

Nyájas szemed, az volt az ég,

A melyben nap, hold lakozék,

S könyved volt hullócsillaga.

Emlékszel-e, gondolsz-e még reá:

Midőn Istent imádni

Tanítál engem,

Ott a lugosnak

Árnyiban?

Mint kis madárka,

Pelyhes magzatit

Lágy csipegésre

Oktatgatja már.

Imád követve,

Föl a magasba,

Az ég urához

Emelkedett föl

Rebegő ajkam

Első imája!

Emlékszel-e, gondolsz-e még reá:

Midőn, miként a

Megtört virág

Remegve hulltál

Szívem fölé,

S gyengülő karoddal

Kebledre zártad kis fiad.

Bágyadt szemed,

Mint szürke alkony,

Már sejteté

A sírok éjét.

*

Emlékszel-e?

Gondolsz-e néha

Üdvöd között

E gyászdőre,

S ígéretedre

Anyám, elhunyt anyám!

Ha az ígért öröm

Az, mely szívemben él

Epesztő vágy gyanánt:

Úgy, jóslatod anyám

Korán beteljesül;

Mert, mint a fáklya-láng,

Oly izzó e kebel,

S miként az, önmagát

Ép úgy emészti el;

S a végső lobbanás,

A várt találkozás

Kapuit nyitja meg! . . .

421 A SZIKLA-FEJ.
(Néprege.) 2

I.

MENJ előlem gyáva szolga,
Forgass guzsalyt és ne kardot;
A ki ilyen tanácsot ad.
Hogy' szeretné az a harczot!

Látom, régi vitézséged
Lehanyatlott már a porba,
Ám maradj hon, ha maradhatsz,
Míg uradat vész karolja!»

«Nem úgy uram! Hütlen, gyáva
Szolga volnék? Annak mondasz!
A kitől, ha vész közelget,
Gyáva tanácsokat hallasz?

Ezt az ég feledje úgy el
Mint a hogy én elfelejtem,
Ki éretted jögos harczban
Mindenem koczára tettem.

Tekints vissza: jöban, rosszban
Mindig veled tartottam én,
S találhatsz-é csak egy foltot
Öreg szolgálád becsületén?

Tekints fel a magas égre
S onnan olvasd esküvésed:
Hogy atyja lész s nem bakója,
Hogy szeretni fogod néped!

És ha máskép tennél, akkor,
A mit mondtál, csak azt mondom:
Büntessen meg úgy az Isten,
A mint én azt nem óhajtom!»

»Hallgass el te gyáva lélek,
Mert különben hánylak kardra!
Hü szolgálaim ide, mellém,
Kinek helyén szíve, karja!»

És a várúr vad szemében
Szenvedélynek lángja lobban,
A míg ajka gúny-mosoly közt
Kitör ilyen rút szitokban:

«Föl cselédim, föl a bérczre!
Hajtás lesz ma vad galambra!
Csókkal vár ránk a tilosban
Deli szüzek piros ajka!»

Így a várúr, és kaczagva
Mint a villám tova vágat;
És előtte és utána
Vad forgószél, vihar támad.

II.

Lenn a völgyben sűrű erdő,
Erdő mélyén zöld halom;
Azon áll az ősi zárda,
Benne csend és nyugalom.

A kis czellák síri csendjét
Nem zavarja semmi sem;
Éj van, már a zárda népe
Édes álomban pihen.

És az alvó, néma tájra
Csak a hold hint életet,
Fénysugára mintha súgná:
Vész közelg, ébredjetek!

III.

Üszköt dobott az átkos szenvedély,
 És láng borítja a szent falakat;
 Menekvő szüzek kis csoportja jő,
 S a vész helyétől el, messze halad.

Óh Szüz anya jer! védő kezédért
 Nézd sírva esengnek gyermekeid:
 Vad lárma riad a cserje között,
 Majd lódobogás, új vész közelít!

IV.

Sőreg mögött, kopár hegy oldalán
 Láttatok-e a nevető fejet:
 Vad sziklafej, eltorzult ajkival
 Oly keserűn, oly gúnyosan nevet.

A monda róla azt beszéli, hogy
 Az egy kéjencz elátkozott feje;
 Zárdára tört, s ezért így sújtolá
 A Szüz anyának büntető keze!

43 MI AZ A SZÍV ...

Mi az a szív?
 Testesült vágy,
 Mely pihenni, mely nyugodni
 Sohasem hágy.

Mi az a szív?
 Örök titok,
 Fénysugárban fürödnek a
 Borúlatok.

Mi hát a szív?
 Élet s álom!
 Benne nyugszik eltemetve
 Boldogságom.

Csonka

44 TUDOD-É AZT? ..

TUDOD-É azt, hogy már régen
 Van egy szép csillagom nékem?
 Az a csillag arany hajjal,
 Te vagy, te vagy szőke angyal.

Nem törődöm már az éggel,
 E csillagos fényességgel;
 Ha benézek a szemedbe:
 Egész mennyország van benne!

45 OLYAN SZÉP VAGY ...

OLYAN szép vagy, mint az eszme
 Mely az Istent arra bírta,
 Hogy a földön az emberbe
 Saját képét is beírja.

Nem! Te szebb vagy, olyan szép, mint
 A legelső fényes hajnal,
 Mely a földre letekintett
 Epedő, szerelmes arczezal.

Nem! Te szebb vagy, ennél is szebb ...
 Mihez hasonlítsalak még?
 Elmondanám, ha az Isten
 Minden hatalmával bírnék.

Vagy talán ... nem! úgyse', — hiszen
 Szépségednek nincsen párja:
 Azért teremtett az Isten,
 Hogy azt benned megcsodálja!

Szerelmed

46
MENNYI VÁGY ...

MENNYI vágy, remény és ábránd
Fogtak vélem most kezét!

Félve kérdezem szíveimtől:

Mind ez majd hová vezet?

Félek tőlök: hátha mind ez

Csupán változó szeszély;

Hisz belőlök perczről perczre

Más s más érzelem beszél.

Mennyi vágy, remény és ábránd

Hagyta már el szívemet,

S visszatérve, mint sirályok

Repdesnek szívem felett!

47
BŰVÖS SZEMED ...

Bűvös szemed olyan ékes,
Mint a csillag az egen,
Sőt még szebb, mert nincs oly lángja,
A csillagnak oda fenn!

Ha mosolygasz, szép szemedben
A mennyország üdve ég;
A ki rád néz ha haragszol,
Veszve van, elkárhozék!

Földöntúli minden benned,
 S nem tudlak szeretni; — mért?
 Ember vagyok és nem angyal,
 Nem szeretlek — szemedért!

Mo

5 41

18 48 CSALÁDOMHOZ.

MESSE földön
 Itt tűnődöm

Elhagyatva, egyedül!
 Végtelen a percz, az óra,
 Mint a hortobágyi róna,
 Mely előttem elterül.

Van itt minden,
 Mit az Isten
 Jó kedvében adhatott;
 A mi testet, lelket éleszt,
 A mit a szív mélyen érez,
 Azt mind feltalálhatod.

Szép e sík föld,
 Hol szárnyat ölt,
 Mint madár a képzelet, —
 De míg a távolban szárnyal
 Szívem eltelik hő vágygyal
 S csak fájdalmat érezek.

Fáj itt lennem
 Idegenben,
 Szívem csak is haza von.
 Mert ti nem vagytok itt velem,
 Mindhiába hitegetem,
 Csak azt mondja: jobb otthon.
Csak
 Űt az óra
 Indulóra,
 Immár hazá mehetek,
 Lelkem elrepül előre,
 Nem gondolok az időre:
 Ott vagyok már veletek!

49
 49
 MARISKÁMHOZ

A mi szép és a mi drága,
 Az voltál te énnekem,
 Tünetény a magas égből,
 Drága angyal, gyermekem!

Térdemen elüldögélve
 Rám merengett szép szemed,
 S reá hajtád kebelemre
 Aranyszöke kis fejed.

Piczinyke szád csókra készen,
Mint mosolygott én felém!
Mennyi üdv volt e mosolyban,
Azt csakis én érzem.

Mint tapsoltál kis kezeddél,
Átöelve engemet,
Szereteted tisztasága
Már őszintébb nem lehet!

II.

Te drága gyermek, kicsiny leánykám,
Apácskád hí, mért nem felelsz?
Bujósdit játszol, mint egykoron tán?
Vagy alszol még, óh ébredezz!

Hová rejtőztél, siess karomba,
Hadd csókolom meg ajkadat,
Hisz ölelésed, egy mosolygásod
Nekem nagy boldogságot ad.

Régen kereslek, fel is találtam
Buvócskát játszó új helyed,
Mert mindig látlak, a mikor nézem
A csillagos, kéklő eget!

III.

Mint játszottál örvendezve,
Szelíd mosolylyal ajkadon . . .
S egy hétre rá a halálnak
Lehellete ült arezodon.

Ott állottam az ágyadnál,
S te megismertél engemet;
Csendes haláltusád között
Reám vetéd tekinteted.

Picziny ajkad néma volt már,
Csak fénytelen szemed beszélt
A mennybéli boldogságról,
Melynek átlépted küszöbét.

Koporsóba fektetének,
Koszorúval szép fejedén,
Hogy fönn az angyaloknak is
Egy kis testvérkéjük legyen.

IV.

Hogy ha kis madárkát láttál
Tova szállni sebesen,
Hozzám jöttél s csengő hangon
Imígy szóltál rendesen:

»Apácska úgy-e a madár
Égbe, Istenkéhe' száll,
Úgy szeretném látni én is
Fényes angyalkáinál!«

Im' vágyad teljesülve van:
Égbe vittek társaid,
S helyetted itt hagyák nekem
Szívem mély fájdalmait.

ex. s. n. e. p.

TARTALOM.

			Lap.
~~1~~	~~Délibábos róna~~	~~1~~	~~5~~
~~2~~	~~Mikor még én~~	~~2~~	~~9~~
~~3~~	~~Szerettelek~~	~~3~~	~~12~~
~~4~~	~~Oh ne télj!~~	~~4~~	~~17~~
~~5~~	~~Fehér rózsá~~	~~5~~	~~19~~
~~6~~	~~Mig ifjú voltam~~	~~6~~	~~20~~
~~7~~	~~Mint epedtem~~	~~7~~	~~22~~
~~8~~	~~Leszek-e még boldog~~	~~8~~	~~24~~
~~9~~	~~Miért van az~~	~~9~~	~~26~~
~~10~~	~~Beteg vagyok~~	~~10~~	~~28~~
~~11~~	~~Karácson este~~	~~11~~	~~30~~
~~12~~	~~Azt mondjátok~~	~~12~~	~~32~~
~~13~~	~~Anyám sírján~~	~~13~~	~~34~~
~~14~~	~~Eresz alatt~~	~~14~~	~~36~~
~~15~~	~~Gsendes órák~~	~~15~~	~~38~~
~~16~~	~~Ita életemnek~~	~~16~~	~~42~~
~~17~~	~~Növérém emléke~~	~~17~~	~~45~~
~~18~~	~~Friska. I—IV.~~	~~18~~	~~48~~
~~19~~	~~Jézus a Golgotán~~	~~19~~	~~53~~
~~20~~	~~Salve Re; ina~~	~~20~~	~~55~~
~~21~~	~~Besötétült már a puszta~~	~~21~~	~~59~~
~~22~~	~~Eljegyzéskor~~	~~22~~	~~62~~
~~23~~	~~Dalos madár~~	~~23~~	~~64~~
~~24~~	~~Ne bántsatok~~	~~24~~	~~65~~
~~25~~	~~A Sicíliai vecsernye. I—II.~~	~~25~~	~~67~~

1	Bűnbán	73
2	Virágot adtal	75
3	A váró leány	77
	Románcz-féle	79
	Gyónni voltál?	81
	Emlékezet	83
	A távolból	85
8	Átesapott az őszi fuvalma	89
	(Karaffa)	91
10	Hajnali álm	98
	A verianú	102
	Beteg leányomnak	104
	Temejében	106
14	Uram, hová? (Legenda)	108
15	Feléd, feléd!	111
16	A sziklafej (Néprege)	116
	Mi az a szív?	121
	Tudod-e azt?	123
	Olyan szép vagy	124
	Mennyi vágy, remény	126
	Bűvös szemed	127
	Családomhoz	129
	Mariskámhoz I-IV.	131

26
28
30

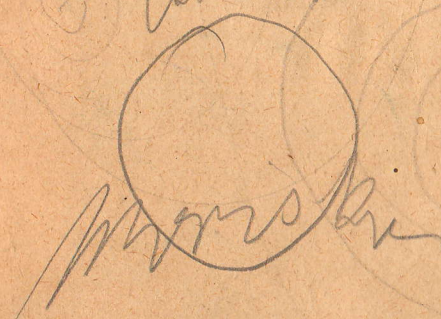
48
90

1. Nagy no lottakelo

LPL

Csorbó Mariska

Mariska